

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

Quòd virtus sit optimum præsentis vitæ, & bonitas aliarum verum. Capvt
V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

Sequitur de commendatione Virtutis. Et notandū quod virtus est primò cōmēdabilis à dignitate dātis. Retinuit enim Deus donatōnē eius ad manū suam. Psa. Gratiā & gloriā dabit Dominus. Virtus fructus est Spiritūs sancti. Gala. 5. fructus spiritus est charitas, gaudiū, pax &c. Ex nobilitate arboris fructus bonitatem agnosce. Arbor bona fructus bonos facit. Matth. 7. ergo optima oprimos. ¶ Secundo à dignitate corū quibus datur: hoc enim donū non est nisi bonorū & amicorū Dei: temporalia bona & etiā naturalia corporis vel animæ cōmunia sunt bonis & malis, amicis Dei & inimicis Et frequenter mali & inimici Dei potius in talibus abūdant quā amici Dei. Ex quo apparet nō esse vera bona. Si enim vera bona essent, potius daret ea amicis quā inimicis. Aug. in primo li. de Ciuitate Dei: Ista temporalia bona & mala voluit Deus bonis & malis esse communia, vt nec bona cupidius appetantur, quā mali quoque habere cernuntur: nec mala turpiter euitentur, quibus & boni plerūque afficiuntur. Item Aug. in eo. li. 20. Profectō salubriter discimus, nō magnipēdere seu bona seu mala, quę videmus esse bonis malisque cōmunia, & illa bona quętere, quę bonorū, & illa mala maxime fugere quę proprie sunt malorū. Itē Aug. in eodē: Pulchritudinē idcirco Dominus largitur etiā malis, ne magnū bonum videatur bonis. Deserto itaque bono bonorū proprio, lapsus est factus ad bonorū minimū, non bonis proprium, sed bonis malisque cōmune. ¶ Tertio quasi à situ: quia possessio est valde bona bene sedēs. Bene sedet possessio quę propinqua est ciuitati: melius quę infra muros ciuitatis optimē quę infra muros proprie domus tuta est, & ab hostibus & à ciuib⁹. Per optimē sedet virtus quę est in secreto cordis. Seneca: Hūc dicito, hunc habe beatū, nō quę vulgus vocat, sed cui omne bonū in animo est. Itē Seneca: Sapiēs intra se omne bonū terminabit. Et dicit qu quidam capta patriā, & vxore & liberis amissis, quum ex incendio publico solus & tamē beatus exiret: interrogātū victori, Nūquid aliquid perdidisset: Nihil, inquit, perdidit, bona meā tecū sunt.

Quod Virtus sit optimum presens vite, et bonitas aliarum rerum.

CAPVT V.

Quarto cōmēdabilis est cōparatione aliorū bonorū. Et primò facta cōparatione ad bona presētia. Secūdo ad futura. ¶ Secūdo cōparationē primā virtutis optimū dicitur. Heb. 13. Optimū est gratia stabilire cor. Aug. in li. de morib⁹. Eccl. Erit, inquit, hominis optimū, quod animā optimā facit: nemo autē dubita

dubitauerit quin virtus animam faciat optimam. Et Iac. i. Omne datum optimum &c. Datum optimum, virtus vel gratia dicitur: respectu cuius simpliciter bona dicuntur que communia sunt nobis & brutis, vt fortitudo corporis, agilitas, pulchritudo, sanitas, & ea que pertinet ad corporis sustentationem, vel ornatum, vel protectionem. Bona meliora sunt bona anime, que tamen animam non reddunt de necessitate bona, que similiter sunt communia bonis & malis, vt scientia & similia. Optimum vero virtus, vel gratia. Perfectum, gloria. i. Cor. 13. Quum venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. Virtus non solum bona est, sed etiam bonitas bonum faciens necessario possessorem suum. Arist. in libro de eligendis: Si hoc facit bonum id cui adest, illud autem non facit, quod facit magis est eligendum, vel quod melius & principalius facit bonum: & si quidem hoc facit animam, illud autem corpus. Non sic dignitates & diuitie, que vt frequenter malos faciunt possessores suos, vel magis malos ostendunt. Boetius: Collata improbis dignitas, non modo non efficit dignos, sed potius prodit & ostendit indignos. Eccle. 11. Si diues fueris, non eris immunis a delicto. Seneca: Multum est non corrupti diuitiarum contubernio. Ideo virtus multum appetenda esset, tanquam propria bonitas: sed tanta est hodie hominum stultitia, quod de propria bonitate non curat, cum in omnibus suis bonitatem querant. Seneca: Nihil est cuique se vilius. Aug. Bona vis habere, & bonus non vis esse. Idem: Quid est quod te velis malum habere: Nihil omnino. Non uxorem, non filium, non seruum, non tunicam, postremo non caligam, & tamen vis habere malam vitam. Rogo te praeponere vitam tuam caligam tuam. Idem: Quid te offendit vita tua quam sola vis malam, vt inter omnia bona tua tu solus sis malus? Idem: Adeo cecitas mentis inualuit, adeo homo interior obscuruit, vt omnia velit habere bona praeter seipsum. Plus deberet homo amare bonitatem sui, quam totum mundum. Quum enim homo praeualeat toti mundo, bonitas eius bonitati mundi totius praeualeat. Seneca. In homine nihil ad rem pertinet, a quam multis saluetur, quam pretioso incubet lecto, quam perlucido poculo bibat, sed quam bonus sit. Hoc autem debet mouere hominem ad amorem propriae bonitatis, quod sicut ipse quando bonus est, melior est omnibus creaturis visibilibus: sic quando malus est, peior est illis: quia non solum malus est malitia poenae, sed etiam malitia culpae, ipse debitor est mortis temporalis & aeternae. In hoc deterioris conditionis est serpentes & bufonibus. ¶ Nec solum virtus bonitas est hominis, sed etiam est bonitas operum. Plus enim valet vna elemosy-

na, vel aliud bonum opus ex virtute vel gratia procedēs, quā
 mille sine gratia. Si aliquis mille annis facit opera de genere
 bonorū sine gratia, nō meretur regnū aternū, quod tamē me-
 reretur vnico bono opere ex gratia facto. Senec. Vnus dies homi-
 nū eruditorum plus valet, quā imperiti longissima aetas. Qui
 faciunt opera de genere bonorū sine gratia, picturas habēt bo-
 norū operū, non bona opera. Senec. Apud sapientes sunt hone-
 sta, apud vulgus simulachra rerū honestarū. Opus de genere bo-
 norum sine gratia factum, lumē esse videtur, & tamē nō est ve-
 rē lumē. Matt. 6. Si lumē quod in te est tenebrae sunt, ipsa tene-
 brae quante erunt? Tale opus simile est ligno putrido, quod his
 qui in tenebris sunt lucidū videtur. Tale opus videtur esse aurū,
 quum sit aurichalcum. Bernar. Melius est pallens aurum, quā
 fulgēs aurichalcū. Qui habet abundantia taliū operū, est quasi
 diues quū nihil habeat. Prou. 13. Itē opus tale est velut cadauer
 exanime. Vnde anima cuius sunt opera talia, est velut mulier in-
 foetrix, omnes fetus suos paries mortuos. Quid est fides quē nō
 operatur ex dilectione, nisi cadauer exanime? Quod de fide in-
 formi dicitur, verum est de omnib. operib. informib. quē scilicet
 sine gratia sūt. Homo absque gratia est velut arbor syluestris
 ferens fructus, quib. porci infernales pascuntur. Gratia verō est
 velut ramūcul⁹ celestis, q̄ huic arbori insert⁹ facit eā ferre fru-
 ct⁹ optimos, qui legitur Deū & angelos. Luc. 15. Gaudiū erit in
 caelo super vno peccatore penitentiā agēte &c. ¶ Nec solū vir-
 tus est bonitas operū, sed etiā rerū tēporaliū. Bonū enim rerum
 tēporaliū, est laudabilis vsus earū qui virtutis est vel gratiē.
 Vnde malis tēporalia bona nō sunt, cū malē illis vtatur. Senec.
 Stulto nulla re opus est, nulla enim re scit vti. Eccl. 13. Bona est
 substātia, cui nō est peccatū in cōscientia. Sicut sanguis in cor-
 pore humano nō est bonus, si sit materia infirmitatis, vnde eua-
 cuād⁹ est: sic tēporalia nō sunt bona his quib⁹ sunt materia in-
 firmitatis spiritualis. Senec. Dicis, pecuniā perdidisti. O te felicem
 si cū ea avaritiā perdidisti: sed si manet illa apud te, es tātū felici-
 or, quo tātō malo materia subducta est. Prou. 1. Vsq̄quo stul-
 ti ea quae sibi sunt noxia cupiēt? Fit iusto Dei iudicio, vt cū ali-
 quis mal⁹ est verē domino, illa mala sint ei quib⁹ ipse domina-
 tur quasi vindicantia creatorē suū. ¶ Virtus etiā mala pōne in
 bona conuertit: iuxta verbū Sen. Eccl. 8. Qui custodit præceptū
 nō experietur quicquā mali. Nō est mala aduersitas viro iusto,
 cū sit ei materia coronē aeternē. Et vt breuiter dicatur. Virtus si-
 ue gratia est totū verū bonū hominis in vita ista. Vnde gl. Aug.
 super

super illud Psal. Signatū est super nos lumē, &c. dicit de lumine gratia. Hoc lumē est totum & verū hominis bonū. Sine gratia non est homini verē bonū, vel bonū naturę vel bonū fortunę, Bernar. Si quis callidus est ingenio, si viger arte, si preminet intellectu, instrumēta sunt hæc tam vitiōrū quā virtutū. Senec. Non viuere bonū est, sed bene viuere: bene autē viuere virtutis est. Tullius: Quod rectū & honestū est & cū virtute, id solū bonū arbitror. Nunquid potest cuiquā malo bonū esse, aut potest quisquā in abundantia bonorū esse nō bonus? Seneca: Doce nō esse postū bonū vitę in spatiū eius, sed in vsu: vsus autē rectę virtutis est. Sap. Omnia quę extra nos sunt dona, quęq; hominibus fortē cōringunt, non ideo laudātur, q̄ habuerit quis ea, sed quod his honestē sit vsus. Aug. Nō vtiliter in tempore viuatur, nisi ad comparandum meritum, quo in aternitate viuatur.

Quod virtus sit propriē bonum nostrum, possessio libera & sufficiens.

CAP. VII.

Virtus, secūdum Philosophos, bonum nostrum est propriē, quū bona fortunę sint bona aliena à nobis. Hoc bonū nulla vis à nobis excutit, iuxta verbū Sene. Nō potest auferri ab homine, nec in vita, nec in morte. Tulli^o, Omnia alia caduca sunt: virtus vna est, altissimis defixa radicibus. Idem: Hęc demum sapiētia est, vt omnia tua in te posita esse dicas, humanosq; casus virtute inferiores putes. Senec. Non est tuū fortuna q̄ fecit tuū. Boëtius in lib. consola. Nunquam tua facies esse fortuna, quę natura rerum à te facit esse aliena. Sen. Periturū est, nepe q̄ aduentitiū fuit. Idē: Quid stultius est, quā in homine aliena laudare: quid eo demētius q̄ circa se miratur ea quę ad aliū prorsus trāsferri possunt: Nō faciūt meliorē equū aurei freni. Aug. in lib. Soliloquiorū: Deus per quē dicimus aliena esse, quę aliquādo nostra: & nostra esse, quę aliquādo aliena putauimus, accipe me ab istis fugiētē famulū tuū quia & ista me quādo fugiebā à te, acceperūt alienū, ad te mihi redeūdū esse sentio, nihil aliud scio nisi fluxa & caduca spernenda esse, & cetera & aterna requirēda. Senec. Ratio arbitra est bonorū & malorū: aliena & hesternā pro vilibus habet, omne illi bonū in animo est. Habacuc 2. Vē qui congregat non sua. Nō sua vocat tēporalia. Senec. Huc cogitationes tuę redāt, hoc cura, hoc opta, omnia alia Deo vota missurus, vt cōtētus sis remetipso, & ex te nascētib^o bonis. ¶ Item virtus possessio libera est, quę possidet bona tēporalia in subiectione, est aliqua vel fortunę, vel ipsarū diuitiarū, vel corū quibus occasione diuitiarum indiget. Sen. Incipit esse fortunę